

**POWIATOWY PROGRAM
KOREKCYJNO-EDUKACYJNY
DLA OSÓB STOSUJĄCYCH
PRZEMOC DOMOWĄ
NA LATA 2024-2030**

Spis treści

I Wstęp.....	2
II. Podstawa prawna	3
III. Cele i zawartość programu.....	4
3.1 Cele programu	4
3.2 Zawartość merytoryczna programu.....	4
3.3 Zakładane rezultaty programu	5
IV. Realizacja programu	5
4.1 Adresaci programu.....	5
4.2 Czas realizacji programu	6
4.3 Realizatorzy programu.....	6
4.4 Dokumentacja programu	7
4.5 Reguly uczestnictwa	8
4.6 Formy i metody pracy	8
4.7 Czas trwania programu.....	8
4.8 Przebieg programu.....	9
V. Źródła finansowania programu.....	10
VI. Monitoring programu	10

I Wstęp

Przemoc domowa zgodnie z definicją zawartą w ustawie o przeciwdziałaniu przemocy domowej to *jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności: narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia, naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę, ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej, istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udrczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej.*

Według powyższej ustawy przez osobę doznającą przemocy domowej należy rozumieć:

- a) małżonka, także w przypadku gdy małżeństwo ustało lub zostało unieważnione, oraz jego wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków,
- b) wstępnych i zstępnych oraz ich małżonków,
- c) rodzeństwo oraz ich wstępnych, zstępnych i ich małżonków,
- d) osobę pozostającą w stosunku przysposobienia i jej małżonka oraz ich wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków,
- e) osobę pozostającą obecnie lub w przeszłości we wspólnym pożyciu oraz jej wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków,
- f) osobę wspólnie zamieszkującą i gospodarującą oraz jej wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków,
- g) osobę pozostającą obecnie lub w przeszłości w trwałej relacji uczuciowej lub fizycznej niezależnie od wspólnego zamieszkiwania i gospodarowania,
- h) małoletniego – wobec których jest stosowana przemoc domowa;

Przez osobę doznającą przemocy domowej należy także rozumieć małoletniego będącego świadkiem przemocy domowej wobec osób, o których mowa wyżej. Świadek przemocy domowej – należy przez to rozumieć osobę, która posiada wiedzę na temat stosowania przemocy domowej lub widziała akt przemocy domowej. Osoba stosująca przemoc domową to osoba pełnoletnia, która dopuszcza się przemocy domowej wobec osób, o których mowa powyżej

Przeciwdziałanie przemocy domowej obejmuje działania skierowane zarówno do osób doznających przemocy, jak i do osób stosujących przemoc domową. Skuteczność działań podejmowanych wobec rodziny, w której istnieje przemoc zależy w głównej mierze od wieloaspektowości i kompleksowości udzielanej pomocy. Działania wobec osób stosujących

przemoc domową są trudnym elementem systemu wsparcia rodziny z uwagi na trudności w uznaniu faktu stosowania przemocy przez osobę ją stosującą i jej chęci zmiany. Praca z całym systemem rodzinnym daje szansę na niesienie skutecznej pomocy. Potrzebne są działania wzmacniające skuteczność ochrony osób doświadczających przemocy przed osobami stosującymi przemoc oraz działania powstrzymujące sprawców, prowadzące do zakończenia przemocy. Temu mają służyć programy korekcyjno - edukacyjne skierowane do osób stosujących przemoc domową.

Realizując obowiązek wynikający z art. 6 ust. 4 pkt 2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kętrzynie opracowało Powiatowy Program Korekcyjno-Edukacyjny dla Osób Stosujących Przemoc Domową na lata 2024- 2030.

II. Podstawa prawna

Podstawę prawną do opracowania i realizacji programu korekcyjno-edukacyjnego dla osób stosujących przemoc domowa stanowi:

1. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej;
2. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej;
3. Rządowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024-2030 przyjęty Uchwałą nr 205 Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2023 r.;
4. Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 20 czerwca 2023r. w sprawie programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową;
5. Rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 20 czerwca 2023 r. w sprawie wzoru zaświadczenia o zgłoszeniu się do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową lub w programach psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową oraz wzoru zaświadczenia o ukończeniu tych programów, a także wzorów pouczeń w związku z uczestnictwem osób stosujących przemoc domową w tych programach;
6. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta”;
7. Wytyczne Wojewody Warmińsko-Mazurskiego dotyczące realizacji przez powiat zadania z zakresu administracji rządowej polegającego na opracowaniu i realizacji programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową.

III. Cele i zawartość programu

3.1. Cele programu

Celem strategicznym programu jest zmniejszenie zjawiska przemocy domowej wśród osób dotkniętych tym problemem, Cel ten może zostać osiągnięty poprzez realizację następujących celów szczegółowych:

- 1) zmianę przekonań odbiorców programów korekcyjno-edukacyjnych dotyczących stosowania przemocy domowej;
- 2) powstrzymanie osoby stosującej przemoc domową przed dalszym stosowaniem przemocy;
- 3) rozwijanie umiejętności samokontroli i współżycia, w tym bardziej efektywne radzenie sobie z emocjami, w tym złością lub poczuciem krzywdy w sytuacjach trudnych;
- 4) zmniejszenie przez uczestników programu skali zachowań opartych na sile i przemocy;
- 5) wzrost świadomości na temat zjawiska przemocy domowej i konsekwencji jej stosowania;
- 6) poszerzenie katalogu zachowań osób stosujących przemoc domową o zachowania alternatywne do krzywdzących w celu budowania relacji interpersonalnych opartych na poszanowaniu domowników i postawie płatnerskiej;
- 7) kształtowanie umiejętności w zakresie wychowania dzieci bez użycia przemocy domowej;
- 8) uznanie przez osobę stosującą przemoc domową swojej odpowiedzialności za stosowanie przemocy;
- 9) uzyskanie informacji o możliwościach podejmowania działań terapeutycznych.

3.2. Zawartość merytoryczna programu

Zawartość merytoryczna programu koncentruje się na poniższych elementach:

1. Edukacja - program dostarcza informacji, które mają pomóc uczestnikowi zrozumieć dynamikę przemocy w kontekście procesów uczenia się społeczno-kulturowego i socjalizacji w roli męskiej/żeńskiej oraz konfrontują wszystkie przekonania i postawy, przy pomocy których sprawcy usprawiedliwiają stosowanie przemocy. Uczestnicy uczą się w jaki sposób ich zachowanie krzywdząco wpływa na członków ich rodziny i na ich wzajemne relacje. Podczas zajęć sprawcy przygotowani są do wzięcia pełnej odpowiedzialności moralnej i psychicznej za swoje czyny, a także do rozpoczęcia pozytywnych zmian w ich relacjach osobistych.
2. Rozpoznawanie i zmiana systemu przekonań i postaw osobistych - podczas zajęć uczestnicy mają okazję badania osobistego systemu przekonań, postaw i nastawień emocjonalnych, które inicjują i wzmacniają stosowanie przez nich przemocy. Promowane są wartości i postawy, które stanowią konstruktywną alternatywą wobec postaw wspierających przemoc.

3. Zmiany behawioralno-poznawcze- uczestnicy podczas zajęć ćwiczą nowe konstruktywne formy myślenia i reagowania, co ma służyć im w skutecznej kontroli szkodliwych zachowań oraz sprzyjać odpowiedzialnemu podejmowaniu decyzji w sytuacjach konfliktowych i utrzymywaniu poprawnych relacji międzyludzkich bez przemocy.

Podstawowe treści edukacyjne:

- Społeczno-kulturowe źródła i okoliczności towarzyszące przemocy domowej;
- Problem władzy i kontroli w relacjach międzyludzkich;
- Planowanie i rozwijanie samokontroli;
- Alkohol i patologia życia rodzinnego;
- Komunikacja interpersonalna;
- Promocja pozytywnych standardów i wartości;
- Przemoc seksualna;
- Dzieci, przemoc i wychowanie;
- Tolerancja i szacunek wobec osób starszych i niepełnosprawnych będących często ofiarami przemocy.

3.3 Zakładane rezultaty programu

Zakłada się, że oddziaływania korekcyjno-edukacyjne przyczynią się do:

- nabycia wśród uczestników wiedzy na temat przemocy i skutków jej stosowania,
- uzyskania przez tę osobę świadomości własnych zachowań przemocowych wobec bliskich i destrukcyjnych skutków tych zachowań w poszczególnych obszarach życia,
- nabycie nowych umiejętności służących rozwiązywaniu konfliktów i sporów w rodzinie bez używania agresji i przemocy,
- nabycie umiejętności rozpoznawania i konstruktywnego wyrażania uczuć,
- nabycie umiejętności partnerskiego współdziałania oraz korzystania z pomocy innych.

IV. Realizacja programu

4.1 Adresaci programu

Adresatami niniejszego programu są osoby mieszkające na terenie powiatu kętrzyńskiego stosujące przemoc domową, które uznają fakt stosowania przez nich przemocy. Poddając osobę stosującą przemoc odpowiednim oddziaływaniom korekcyjno – edukacyjnym, można doprowadzić do redukcji jej nieprawidłowych zachowań, ukształtowania postawy partnerstwa i szacunku wobec drugiego człowieka oraz odpowiedzialności za popełnione czyny.

Program kierowany jest do osób pełnoletnich stosujących przemoc domową, zarówno kobiet, jak i mężczyzn, w tym w szczególności do:

1. osób, które z własnej inicjatywy zgłoszą się do uczestnictwa w programie lub zostaną zmotywowane przez instytucje wspierające rodzinę,
2. osób, które stosują przemoc domową, kierowanych przez Zespół Interdyscyplinarny na wniosek grupy diagnostyczno-pomocowej -wobec których została wszczęta procedura „Niebieskie Karty”,
3. osób skazanych za czyny związane ze stosowaniem przemocy domowej, wobec których Sąd warunkowo zawiesił wykonanie kary, zobowiązując ich do uczestnictwa w programie,
4. rodziców którzy mają ograniczoną władzę rodzicielską lub są jej pozbawieni w wyniku zaniedbań i niewypelniania funkcji rodzicielskich,
5. osób uzależnionych od alkoholu lub innych substancji psychoaktywnych po zakończonym programie psychoterapii uzależnień,
6. osób, które w wyniku innych okoliczności zgłoszą się do uczestnictwa w programie lub zostaną zmotywowane przez pracowników socjalnych, kuratorów, terapeutów, pracowników ośrodków interwencji kryzysowej lub inne osoby, które powzięły wiadomość o stosowaniu przez nich przemocy wobec osób najbliższych.

Do programu nie przyjmuje się osób:

- chorych psychicznie,
- z poważnymi zaburzeniami osobowości antyspołecznej oraz z zaburzeniami osobowości pogranicznej,
- osób uzależnionych od alkoholu, substancji psychoaktywnych, które nie zakończyły programu psychoterapii uzależnień.

4.2 Czas realizacji programu

Program korekcyjno - edukacyjny realizowany będzie w latach 2024- 2030. Program będzie realizowany w warunkach wolnościowych dla mieszkańców powiatu kętrzyńskiego. Zakłada się również współpracę z Zakładem Karnym w Dublinach poprzez realizację programu z osadzonymi.

4.3 Realizatorzy programu

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kętrzynie realizuje Program przy współpracy z instytucjami działającymi na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej :

- Sądem Rejonowym w Kętrzynie, w tym z Zespołem Kuratorskiej Służby Sądowej,
- Komendą Powiatową Policji w Kętrzynie,
- Ośrodkami pomocy społecznej,
- Zespołami Interdyscyplinarnymi,

- Zakładem Karnym w Dublinach,
- Poradnią Leczenia Uzależnień,
- Organizacjami pozarządowymi z terenu powiatu kętrzyńskiego.

Program korekcyjno-edukacyjny prowadzony jest przez osoby:

- 1) posiadające wykształcenie wyższe na kierunku praca socjalna, pedagogika, pedagogika specjalna, nauki o rodzinie, politologia, politologia i nauki społeczne w zakresie pedagogiki opiekuńczo-wychowawczej, resocjalizacji lub pracy socjalnej lub
- 2) posiadające tytuł zawodowy magistra na kierunku:
  - a) psychologia, praca socjalna, pedagogika, pedagogika specjalna, nauki o rodzinie, politologia, politologia i nauki społeczne w zakresie pedagogiki opiekuńczo-wychowawczej, resocjalizacji lub pracy socjalnej lub
  - b) innym, uzupełnionym studiami podyplomowymi w zakresie psychologii, pedagogiki lub resocjalizacji, lub
- 3) będące terapeutami lub psychoterapeutami;
- 4) posiadające udokumentowany co najmniej 3-letni staż pracy w instytucjach lub innych podmiotach realizujących zadania na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej;
- 5) posiadające zaświadczenie o ukończeniu szkoleń w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej w wymiarze co najmniej 100 godzin, w tym w wymiarze 50 godzin w zakresie pracy z osobami stosującymi przemoc domową.

4.4 Dokumentacja programu

Działania podejmowane w ramach Programu będą dokumentowane przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kętrzynie. Bieżąca dokumentacja obejmować będzie:

- 1) Korespondencję dotyczącą rekrutacji osób do Programu.
- 2) Rejestr osób zgłoszonych do udziału w Programie.
- 3) Rejestr zaświadczeń o zgłoszeniu się do udziału w Programie i o ukończeniu Programu.
- 4) Inne dokumenty potwierdzające prowadzenie zajęć, tj. wywiady, ankiety, indywidualne kontrakty z uczestnikami, rozpoznanie diagnostyczne dla każdego uczestnika sporządzone we wstępnej fazie programu, listy obecności potwierdzające udział w poszczególnych sesjach, sprawozdanie z realizacji programu, zaświadczenia o ukończeniu programu.
- 5) Monitoring udziału osób stosujących przemoc domową w programie oraz monitorowanie ich zachowań przez okres do 3 lat po ukończeniu programu uczestników (ankiety, notatki, korespondencja z zespołami interdyscyplinarnymi/ośrodkami pomocy społecznej/zespołem kuratorskiej służby sądowej/zakładem karnym).

4.5 Reguły uczestnictwa

Warunkiem przyjęcia do programu jest podpisanie przez uczestnika indywidualnego kontraktu określającego reguły uczestnictwa w programie, zasady usprawiedliwiania ewentualnych nieobecności oraz warunki ukończenia programu. Każda osoba chcąc wziąć udział w Programie uczestniczy w indywidualnej sesji kwalifikacyjnej do Programu i przyjmuje zasady Programu określone w kontrakcie oraz normy grupowe ustalone podczas pierwszej orientacyjnej sesji grupowej.

Na czas uczestnictwa w Programie uczestnicy powinni zobowiązać się do przestrzegania następujących reguł uczestnictwa:

- zadeklarować swój udział w Programie i uczestnictwo w zajęciach, realizowanych w trybie minimum jednego spotkania w tygodniu,
- informować o planowanych nieobecnościach,
- niestosować przemocy,
- poszanować zasady współżycia społecznego.

Niezastosowanie się do wyżej wymienionych reguł może spowodować wykluczenie osoby z uczestnictwa w Programie. Do ukończenia Programu konieczny jest minimum 80% obligatoryjny poziom obecności na zajęciach. Uczestnicy Programu podpisując kontrakt zobowiązują się do przestrzegania zasad w nim zawartych.

4.6 Formy i metody pracy

Program zakłada pracę z uczestnikami w formie indywidualnej i grupowej. Zakłada się, że przed rozpoczęciem zajęć grupowych będą przeprowadzane spotkania indywidualne z każdym uczestnikiem Programu w celu przeprowadzenia rozpoznania diagnostycznego.

Program zakłada prowadzenie grupy jednorodnej ze względu na płeć, jednak w sytuacji, gdy liczba kobiet/mężczyzn będzie zbyt niska, by stworzyć odrębną grupę, dopuszczalne jest realizowanie oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych w grupach mieszanych. Ponadto zakłada się, że w wyjątkowych okolicznościach istnieje możliwość realizacji programu w formie spotkań indywidualnych bądź za pośrednictwem komunikacji elektronicznej umożliwiających porozumiewanie się na odległość. Uczestnicy mogą również przystąpić do programu w każdym czasie jego trwania. W celu dołączenia do grupy nowego uczestnika na konsultacjach indywidualnych omawiany będzie z uczestnikiem materiał zrealizowany dotychczas przez grupę.

4.7 Czas trwania programu

Łączny czas Programu winien obejmować minimum 60 godzin warsztatowych. Przerwy pomiędzy kolejnymi zajęciami grupowymi nie powinny być dłuższe niż tydzień. Wyjątkiem są drobne kilkudniowe odstępstwa wynikające z umiejscowienia w kalendarzu świąt i pozostałych dni

wolnych od pracy. Harmonogram spotkań ustalany będzie każdorazowo przez osobę prowadzącą program w danym roku kalendarzowym.

4.8 Przebieg programu

1. Nabór uczestników Programu – współpraca z instytucjami działającymi na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kętrzynie prowadzi ciągle nabór uczestników zainteresowanych udziałem w programie. Dwukrotnie w ciągu roku PCPR opracowuje informator zawierający m.in. dane teleadresowe podmiotów oraz organizacji pozarządowych, a także zakres realizowanych przez nie oddziaływań w szczególności korekcyjno-edukacyjnych i psychologiczno-terapeutycznych, a także przesyła zaktualizowany informator prezesowi Sądu Rejonowego w Kętrzynie, Prokuratorowi Rejonowemu w Kętrzynie, Komendantowi Powiatowemu Policji w Kętrzynie, Komendantowi Oddziału Żandarmerii w Elblągu oraz wchodzącym w obręb Powiatu Kętrzyńskiego gminom do dnia 30 stycznia i 31 lipca każdego roku. Powyższy informator jest corocznie aktualizowany na stronie internetowej Starostwa Powiatowego w Kętrzynie. Realizacja tych zadań pozwala na usprawnienie współpracy z innymi jednostkami w zakresie naboru uczestników. Osoby zainteresowane mogą zgłaszać się osobiście lub wysłać pisemny wniosek o chęci uczestnictwa w programie. Osobom skierowanym do udziału w programie przez Zespół Interdyscyplinarny wydawane jest zaświadczenie o zgłoszeniu się do uczestnictwa w programie.
2. Konsultacje indywidualne z uczestnikami Programu. Celem spotkań jest poznanie uczestników, rozpoznanie diagnostyczne, motywacja do udziału w Programie.
3. Wywiady diagnostyczne z uczestnikami programu obejmujące w szczególności: okoliczności skierowania do programu, określenie wobec kogo uczestnik programu stosował przemoc, określenie czy uczestnik programu aktualnie stosuje przemoc i wobec kogo, najgroźniejsze oraz typowe formy i okoliczności przemocowych zachowań, aktualna sytuacja rodzinna i zawodowa.
4. Wykluczenie zaburzeń emocjonalnych, w szczególności związanych z zaburzeniami osobowości antyspołecznej.
5. Prowadzenie zajęć indywidualnych i grupowych. Program jest realizowany w małych grupach warsztatowych (do 15 osób).
6. Ewaluacja-uczestnicy Programu wypełniają ankietę, ukierunkowaną na uzyskanie informacji, niezbędnych do poprowadzenia przedmiotowych analiz przed rozpoczęciem zajęć, w trakcie ich realizacji i po zakończeniu zajęć. Badania ewaluacyjne mają na celu ocenę rezultatów i efektywności Programu.

7. Udział w spotkaniach potwierdzany jest na listach obecności. Po zakończeniu programu uczestnicy otrzymują zaświadczenie o jego ukończeniu, według wzoru określonego rozporządzeniem Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 20 czerwca 2023 r.
8. Przeprowadzenie badania skuteczności programu-zgodnie z zapisem pkt 3.3.7 „Rządowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024-2030”.

V. Źródła finansowania programu

Zgodnie z art. 6 ust. 5 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej środki na realizację programu korekcyjno-edukacyjnego dla osób stosujących przemoc domową zapewnia budżet państwa. Planowanie wydatków następuje corocznie, a realizacja jest uzależniona od wysokości środków przekazanych samorządowi powiatowemu z budżetu państwa na ten cel.

VI. Monitoring programu

Monitoring Programu będzie polegał na zbieraniu danych zrealizowanych działań. Dyrektor Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Kętrzynie będzie składał sprawozdanie Radzie Powiatu z efektów realizacji Programu w corocznym sprawozdaniu z działalności PCPR. Program ma charakter otwarty i może ulegać modyfikacji w trakcie realizacji.